

Паливна блокада з боку Росії крок на розхитування ситуації в Україні

Тарас Ткачук експерт DiXi Group

Геннадій Рябцев експерт коаліції "Енергетичні Реформи"

18 квітня 2019 року

ОФІЦІЙНО

18 квітня 2019 року стало відомо, що уряд Росії обмежить з 1 червня поточного року експорт в Україну продукції паливно-енергетичного комплексу, в тому числі вугілля, нафти і нафтопродуктів.

Згідно з постановою, яку підписав голова російського уряду Дмитрій Медведєв, до переліку товарів, заборонених до вивезення з РФ в Україну, потрапили: нафта або нафтопродукти сирі, одержані з бітумінозних порід, вазелін нафтовий; парафін, віск нафтовий мікрокристалічний, кокс нафтовий, бітум нафтовий, суміші бітумні на основі природного асфальту або природного бітуму, нафтового бітуму, мінеральних смол або пеку мінеральних смол (наприклад, бітумні мастики, асфальтові суміші для дорожнього покриття).

За спецдозволом, що видається Міністерством економічного розвитку РФ, на територію України можуть ввозитися прямогінний бензин, бензини товарні, дизельне паливо, пропан, бутан, інші зріджені гази.

За даними Державної фіскальної служби України, в I кварталі 2019 року імпорту нафтопродуктів Україною склав 1 109 млн дол. - на 12% більше, ніж за аналогічний період минулого року. З них імпорту нафтопродуктів із Росії в грошовому еквіваленті склав 460 млн дол., або 41,5%, з Білорусі - 413,5 млн дол., або 37,2%, з Литви - 117,6 млн дол., або 10,6%. Також треба звернути увагу на наростаючу кризу в стосунках РФ і Білорусі, коли у відповідь на торгові обмеження з боку РФ Білорусь закриває на ремонт трубопровід «Дружба», за яким Росія постачає нафту в західні країни. Реакцією на такі дії цілком вірогідно може стати обмеження поставок нафти на білоруські НПЗ.

Створення Росією штучного дефіциту пального спрямоване на розхитування ситуації та посилення політичного та економічного тиску на Україну.

В підсумку розширення російських санкцій, в Україні може виникнути тимчасовий дефіцит нафтопродуктів - мінус 41,5% в базовому сценарії (без обмежень поставок з Білорусі) або мінус 78,7% поставок нафтопродуктів при негативному сценарії (продовження торгової війни РФ та Білорусі). Варто зазначити, що за даними експертів коаліції "Енергетичні реформи" співвідношення власного виробництва та імпорту в загальному балансі нафтопродуктів України в 2018 році становило 43% на 57% для автомобільних бензинів, 11% на 89% для дизельного пального та 24% на 76% для скрапленого газу.

Ми очікуємо, що трейдери на українському ринку переорієнтуються на поставки нафти і нафтопродуктів з країн ЄС, Азербайджану та інших країн-експортерів. Разом із тим, по-перше, вартість цих нафтопродуктів є вищою, по-друге, поставки "на сьогодні" також є набагато дорожчими ніж поставки за форвардними контрактами. Не виключено, що російська сторона використає ситуацію не лише для дестабілізації економіки України, а й для просування на паливному ринку дружніх бізнес-груп - через надання їм або афілійованим імпортерам окремих дозволів на ввезення палива до України.

Паливна блокада з боку Росії

крок на розхитування ситуації в Україні

Щоб уникнути подорожчання нафтопродуктів внаслідок можливого скорочення постачань з РФ, варто вже зараз реалізовувати заходи, запропоновані експертами коаліції "Енергетичні реформи", серед яких - реальна диверсифікація постачань, нарощування імпорту з європейського напрямку, стимулювання операторів до підписання середньота довгострокових контрактів, в тому числі шляхом залучення фінансового кредитування на прийнятних умовах, формування страхового запасу моторного палива усіх операторів ринку, створення і підтримання мінімальних резервів нафти та нафтопродуктів.

Стосовно створення мінімальних резервів нафти та нафтопродуктів, експерти DiXi Group та коаліції "Енергетичні реформи" обговорювали це питання на круглому столі 5 квітня 2019 р. в контексті виконання Директиви 2009/119/ЄС в рамках Угоди про Асоціацію. Не секрет, що строки виконання плану імплементації Директиви постійно переносились, і на сьогодні розроблено лише проекти постанови КМУ «Про затвердження Моделі формування мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів і її фінансування в Україні» й Закону України «Про мінімальні запаси нафти й нафтопродуктів». Із 25 жовтня 2017 року імплементація Директиви 2009/119/ЄС в Україні здійснюється за відповідним планом заходів, однак виконання цих завдань може потребувати набагато більше часу, ніж визначено.

За попередньою оцінкою, для зберігання запасів сирової нафти можна використати резервуарні парки АТ «Укртранснафта» (у наявності 0,40 млн куб. м), бензину й дизельного палива – потужності комбінатів Держрезерву (у наявності 0,11 і 0,53 млн куб. м, відповідно) і суб'єктів господарювання (наприклад, однієї з мереж – 0,08 і 0,12 млн куб. м, відповідно). Оскільки в наявності є менше 45 % від необхідних потужностей (1,24 із 2,87 млн куб. м), необхідно модернізувати існуючі (0,62 млн куб. м) і побудувати нові резервуари (1,00 млн куб. м).